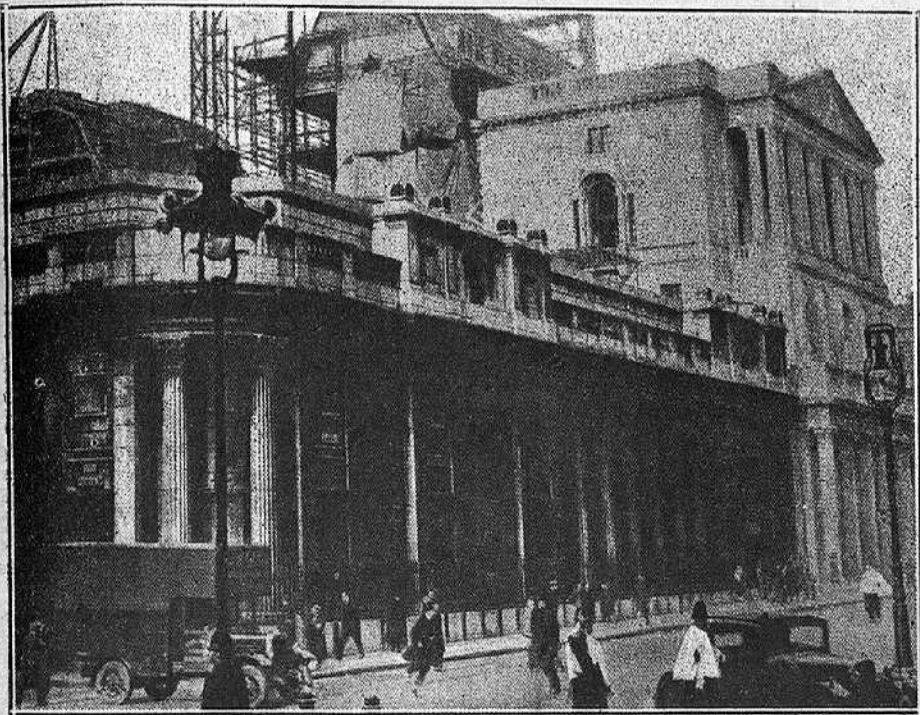

UN ALTRE «KRAK»

La humiliació de la lliura

Dissabte a la nit va passar un fet transcendent a Londres. El primer ministre MacDonald, que havia sortit el divendres cap a Chequers amb intenció de passar-hi el dissabte i el diumenge, tornava precipitadament a Londres i començava una sèrie de conferències amb els experts financers. La pau de la residència presidencial de Chequers havia estat pertorbada per una comunicació del ministre de Finances en la

Forçosament la davallada de la lliura esterlina tindrà conseqüències econòmiques, financeres, polítiques i socials. És impossible fer profecies sobre aqueixes conseqüències. Quant a les conseqüències d'ordre econòmic i financer, sembla evident que, si no es vol que sigui dit que el règim capitalista falla, cal almenys readaptar tot el sistema econòmic i financer a les necessitats d'un món que ha evolucionat verti-

El Banc d'Anglaterra

qual es donava compte que la lliura esterlina havia sofert una forta depreciació en els mercats de Nova York i Amsterdam. El mal exigia mesures urgents. Quaranta vuit hores més tard, les ordres de venda de lliures haurien provocat una catàstrofe. MacDonald va reunir el Consell de ministres i, després de parlar dues hores, aconseguí fer aprovar per unanimitat l'abolició temporal del patró or, la prohibició d'exportar el metall preciós i l'elevació de la taxa de descompte del 4 i mig al 6 per cent.

Què ha passat? Senzillament, que si una lliura esterlina valia dissabte 124 francs francesos, dimarts al matí en valia 102, i a la tarda, total que si, per exemple, us havíeu de comprar un automòbil Rolls Royce — suposició que us fa molt favor — us estalviu vint o vint-i-cinc mil pessetes.

I quina impressió ha fet a Anglaterra? Val a dir que no hi ha cap anglès que no hagi sentit la humiliació que representa la davallada de la lliura esterlina. Però, un diari tan conservador com el *Daily Mail* ha dit, textualment, que Anglaterra es pot felicitar d'estar conduïda de mà mestra per MacDonald i que «la suspensió del patró or serà una benedicció per a la indústria britànica». La clau de la qüestió està en aquesta darrera frase del gran diari anglès. Sostenir la lliura al preu de l'or era un punt d'orgull ruïnós per a la indústria i el comerç. Un dels secrets de la prosperitat de França és tenir una moneda baixa i sòlida. L'estabilització de la lliura a la par de l'or fou obra del Govern conservador que presidí Baldwin. Anglaterra volia tenir una moneda tan alta com la més alta del món. Era una qüestió de prestigi. Però l'experiència ha demostrat que el preu de la lliura contribuïa a la paralització de la indústria i, per conseqüència, augmentava el nombre d'obres sense feina.

Els fets han posat en evidència que l'ajornament de la lliura esterlina va motivar la dimissió del gabinet laborista i la constitució del ministeri d'unió nacional era justificada. MacDonald i Snowden cregueren de bon principi que era possible qualsevol catàstrofe. El Govern va obtenir que en poques hores el Parlament aprovés un pressupost a base d'economies severíssimes i d'impostos molt forts. Però encara no n'hi ha hagut prou. La venda de lliures continuava, i quan la situació ja era prou crítica, s'ha produït un fet capaç de fer trontollar qualsevol moneda: la insubordinació de l'esquadra de l'Atlàntic. Els mariners es negaven a acceptar que les disminucions de sou afectessin les últimes classes de la marineria. La inquietud va augmentar i la lliura va donar proves noves de debilitat. I calgué recórrer a mesures d'urgència.

No cal fer observar la transcendència de la suspensió del patró or. La lliura esterlina era la bandera més alta del capitalisme. Ha calgut arriar la bandera. I si teniu en compte que aquesta bandera volava sobre el vaixell almirall d'una flota que domina mig món, i que aquesta esquadra s'ha sublevat, haureu d'arribar a la conclusió que una mica alarquant que s'ha fet un esquinç a la bandera i que s'ha obert una via d'aigua a cada vaixell de l'esquadra.

ginosament de deu anys ençà. Segurament no és el règim capitalista el que falla, sinó el mecanisme econòmic i financer, i, en aquest cas, veurem altres «kraks».

Pel que fa referència a les conseqüències polítiques i socials, és també impossible fer càlculs. Han fallat els partits moderats i els conservadors, liberals i socialistes? Es veurà semblant que vingui una reacció a favor dels extremitats: el feixisme o el comunisme? I quines repercussions socials tindrà l'adaptació a les exigències del nostre temps?

No creiem inútil fer constar que Anglaterra fa front a la situació amb el Parlament obert. Per ara, Anglaterra demostra que quan arriba un conflicte d'aquest ordre, no cal cridar un dictador i tancar el Parlament.

En canvi, fa més estrany que l'Assemblea de la Societat de Nacions hagi volgut evadir el problema econòmic i financer del món. Certament, a Ginebra, tothom hi pensava, però ningú no gosava parlar-ne. Probablement tothom tenia la impressió que qualsevol imprudència podia provocar una catàstrofe.

Abans d'acabar, deixeu-nos dedicar un record als monàrquics espanyols, i a altres compatriotes que no són monàrquics, que tenien posada la seva confiança i els seus diners al Banc d'Anglaterra o en els seus satèl·lits. Per a molts d'ells la lliura ha d'haver estat un xic dura.

De Dijous — a Dijous

L'AGITACIÓ DELS RABASSAIRES

Durant quinze dies ens hem fet la il·lusió de tenir un dels problemes agraris més complicats d'Europa. Com per art d'encantament hem inventat la figura simpàtica del pobre rabassaire. Des d'Espanya enllà el rabassaire — mot que té quelcom d'heroic — deu fer l'efecte d'un jornalier famèlic que no pot ni permetre's menjar el «gaspachon andalús». I no obstant, el rabassaire, en molts casos, és un propietari que podria comprar la finca. Molts parcers de les nostres regions vitícoles tenen, a més de la finca que cultiven amb el règim de parceria, altres terres de propietat.

Una disposició del Govern de Madrid autoritzant la revisió dels contractes — disposició que fou dictada sense pensar en Catalunya i amb el bon desig de millorar la situació dels pagesos d'altres regions d'Espanya, víctimes de pactes de fam que aquest any eren molt més onerosos degut a la mala collita de blat — ha permès muntar com per art d'encantament un «bluff» sobre una qüestió que no té més abast que el d'un contracte privat que, per conseqüent, pot revestir mil formes. I si a Castella ha estat la mala collita una de les causes que han empitjorat la qüestió agrària, a Catalunya la collita fantàstica de raïm ha estat la causa principal que ha determinat la baralla entre parcers i propietaris. No creiem que sigui injuriós dir que si la collita no hagués estat tan bona no hi hauria hagut tant d'interès a... apropiarse-la. I tampoc creiem exagerat de dir que la forma de plantejar el conflicte es prestava a interpretacions gens favorables als rabassaires.

L'afar sembla haver quedat solucionat després d'una sèrie d'incidentes desagradables. El pitjor de tot és que les relacions entre molts amos i masovers no seran tan cordials com havien estat fins ara. Però entre tots aquests episodis, cap, ni el d'haver vist els cavalls de la guàrdia civil corrent pel mig de les vinyes, no hauria deixat un record tan desagradable com la gestió feta pel senyor Companys a Madrid, gestió que tendia a desautoritzar l'actuació de les autoritats catalanes i a demanar la intervenció del Govern de Madrid.

Si hem protestat quan el Foment ha comès l'error d'acudir a Madrid, ara també ens cal dir que hem vist amb disgust el pas donat pel senyor Companys. No hi havia necessitat ni de tanta demagogia, ni d'una actuació d'un estil tan antic règim. Ens hem d'acostumar a governar-nos nosaltres mateixos, a acceptar les responsabilitats de govern i a resoldre els nostres afers per pròpia iniciativa. Des de Madrid no ho faran millor que nosaltres, perquè no coneixen tan bé com nosaltres els nostres problemes. No ho faran tan bé ni amb tanta autoritat. Des dels punts de vista catalanista i liberal, la qüestió no ofereix cap mena de dubte.

A Anglaterra, en aquests moments, ningú no ha pensat a tancar el Parlament ni a donar-se cap dictador.

MIRADOR INDISCRET

Canvi perdent-hi

La delegació espanyola a la darrera Assemblea de la Societat de les Nacions ha causat una impressió molt diferent de quan la patrocinava Quirón. Un altre dia en parlarem. Avui només recordarem una anècdota que era impossible de publicar anys enrra i que demostra quina mena de gent portava la representació d'Espanya a l'estranger.

Un alt funcionari espanyol de la Societat de les Nacions, un dia es queixava als seus companys d'oficina, gent de diversa nacionalitat:

—No m'atabaleu. Estic fatigadíssim.
—I doncs, què has fet?
—Acabo de tenir una llarga reunió, canviant idees amb Quirón de León.
—Així deus haver quedat idiota, si ell se t'ha quedat les teves, perquè tu d'ell sí que no te'n pots haver quedat cap.

Del temps de la dictadura

Una altra anècdota d'aquells temps, però d'escenari completament diferent.

El que llavors exercia de governador a Barcelona, el general Milans del Bosch, tornava a la ciutat, en l'auto del govern civil, per la carretera de la costa. El cotxe es trobà amb un carro al davant, molt remís a apartar-se, malgrat els avisos de botzina del xofer. Per fi, el carro s'apartà i, en el moment de passar-li pel seu costat, el governador increpà el carreter. Aquest, que no es fixà en la categoria del que l'abroncava, es limità a cridar-li:

—Burro!
El Milans del Bosch avisà la primera parella que trobà de la guàrdia civil, que detinguessin el carreter. Però com que no havia pres el número del carro, cinc o sis carreters es veieren detinguts i conduïts al Govern civil, on passaren la nit, i l'endemà matí molta gent es sorprengué de veure-hi cinc o sis carros de verdures aturats.

«Igual que el tren»

I ara que parlem de la carretera de la costa.

El nostre amic Francesc Baladia, conegut entre les seves amistats per Ninus, ha de fer sovint en el seu auto viatges a Mataró, i com que la carretera és tan transitada, decidí adquirir un xiulet d'aquells iguals que el tren.

Desgraciadament, el recurs li ha resultat absolutament ineficaz. Vinga xiular i els carros no s'aparten.

Es que la major part del traçat de la dita carretera és paral·lela a la via del tren i cap carreter no pensa altra cosa sinó que s'acosta un comboi per la via, cosa que no l'amoïna gens, no havent-hi passos a nivell.

Un alcalde de pensades

L'alcalde d'una ciutat de Catalunya fou invitat, per la Comissió organitzadora de la Volta Ciclista a Catalunya, a donar un premi per als corredors que hi prengueren part.

L'home, que pel que es veu vol que els veïns es diverteixin, contestà en els termes següents:

—L'Ajuntament de X està disposat a donar un premi si els corredors donen la volta a la ciutat.

Que cada poble es mantingui els seus

Durant la dictadura, hi hagué pobles que tingueren alcaldes intel·ligents i d'altres als

quals correspongué l'antífesi. Un d'aquests darrers fou La Bisbal, ciutat del Baix Empordà, on el ciutadà Narcís Marull (a) Barraquer, en funcions d'alcalde suplent, en feu de les seves.

Fa pocs dies, revisant les actes d'aquella època nefasta, hom tingué ocasió de recordar un fet que retrata aquell home.

Es tractava d'erigir un monument a Cervantes i la Comissió organitzadora s'adreçà a tots els Ajuntaments demanant-los si volien contribuir amb alguna quantitat a la subscripció oberta. El secretari llegí el comunicat; però el senyor Marull preguntà a un regidor que tenia al seu costat:

—Qui és Cervantes?
—Un «amanco» — contestà aquest, amb concisió.

I aleshores l'alcalde accidental replicà: —Senyor secretari, contesti a aquests senyors que l'Ajuntament de La Bisbal no té diners per mantenir esguerrats. Que cada poble es mantingui els seus!

Els «sense lliura»

Quins miracles no fa l'esperit de protesta!

En arribar a Barcelona la notícia de l'ensorrament de la lliura, com a divisa d'or, es formà al capdamunt de la Rambla un grup de badocs que comentaven àvidament la nova.

De les converses vingueren discussions, i de les discussions, disputes; aviat algú feu remarcar que els bancs no duïen cotitzacions, i això originà protestes; a l'últim la força pública — tan gran s'anava fent l'escàndol — no va tenir més remei que dissoldre aquells curiosos enfurismats.

El més bo és que ni un d'aquells subjectes, d'aspecte rònc, no posseïa ni una ni mitja lliura esterlina.

I, a propòsit d'aquest incident, En Camps Margarit féu una frase:

—Són els sense lliura.

Sentiments mal servits

La sentència d'André Gide que «amb bons sentiments es fan males novel·les», va com l'anell al dit referent-se a la ressenya que *El Progreso* dedica a la gloriosa «jira antiericabla».

El record de *La Merienda fraternal* de Rossinyol s'imposa quan llegiu coses com la següent:

«Los peregrinos al santuario de la Naturaleza, no han podido manifestar de mejor forma su desvío hacia la iglesia romana, que desde Roma ejerce un poder decadente».

«Alegría, fraternidad, orden, efusión, cordialidad expansiva, constituyeron la oración laica que, sin perturbar en la tierra, se elevó al cielo».

Després d'aquesta literatura, no us vénen de nou la política d'En Giral, ni les intervencions jurídiques de l'Ulled.

Estil clerical

L'al·ludida ressenya presenta la peculiaritat d'estar tota ella redactada en l'estil de les fulles dominicals més carrinclones, només amb l'afegit de la paraula «laico».

Hi surten *màrtirs laicos*, *oracions laicas*, *misa laica*, etc., etc.

Un amic nostre, en llegint la ressenya, digué:

—Només hi faltava un *Te deum republi-canum* o bé un *tantum ergo argentino*.

Frase d'En Giral

Es diu que el regidor senyor Giral, en haver-se llegit les adhesions a l'acte de la «jira antiericabla» a l'laor i honor de Ferrer i Guàrdia, va tenir un bon acudit.

Digué: —Trobo a faltar-ne una: la de l'Emiliano.

Les dones i la política

Eren diverses senyoretes que feia un cert temps que menaven unes reunions encaminades a constituir un partit polític femení (o bé un partit femení polític, o, potser, un femení partit polític; no estem ben segurs del matís).

Les coses gairebé tocaven a terme, però, de sobte, les pertanyents a l'Esquerra Catalana, al·legant haver rebut ordres del seu directori, han abandonat llurs companyes i han deixat penjat el nou-nat partit de dones.

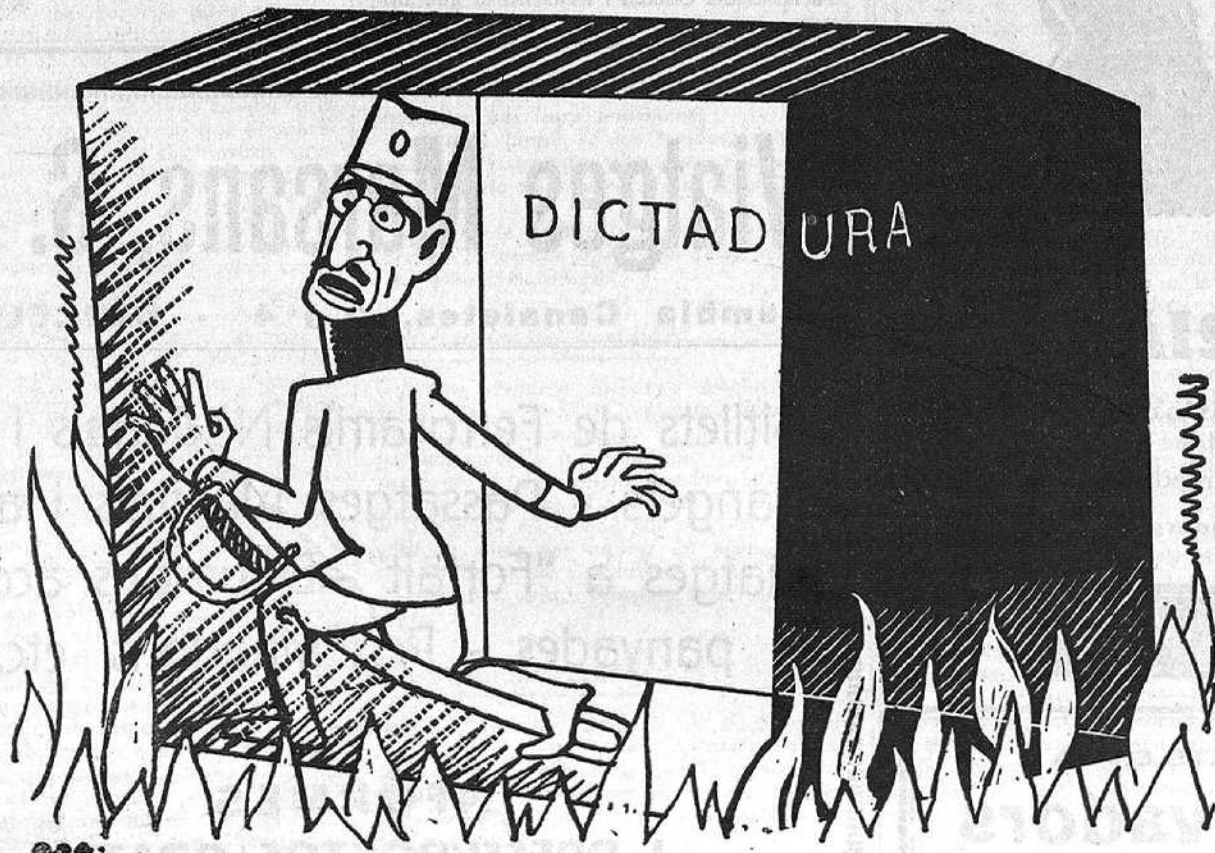
Entre els interessos del sexe i del partit, han optat per aquest darrer; car l'Esquerra per ara és un bon partit, i un bon partit sempre ha fet goig a les dones.

En Lluhi i l'economia

En Joan Lluhi i Vallescà, persona de bon sentit, quan discuteix en privat es deixa dur tan enllà per la passió, que sovint arriba a fer les afirmacions més pintoresques, per tal de no perdre terreny en la discussió.

Per exemple, en una conversa, un dia d'aquests va exclamar: —Què dimoni! L'Economia no costa res; no és cap cosa difícil, com és ara el tennis, que us hi heu de dedicar tota la vida per saber-ne; l'Economia, amb dues setmanes ja la sabeu tota.

Llàstima que alguns companys del senyor Lluhi (i en això de «companys» no hi hagi joc de paraules) creuen seriosament allò que l'ex-cap d'hisenda municipal diu, a grat, dient, com un estirabot.

ALEXANDRE DE SÈRBIA

—On és la porta?... No trobo la sortida!...

Gastronomia italiana

A propòsit de la doctora Montessori, relatarem una anècdota que, si bé no augmentarà la brillantor de la seva glòria, tampoc contribuirà a minvar-la.

Devia ésser algun dia de mitjan mes de juny de 1916, aquell en què la doctora havia estat obsequiada amb un banquet al Tibidabo pels seus deixebles del IV Curs Internacional Montessori, els quals l'havien aclamada entusiàsticament. En retornar a la seva caseta de Vallvidrera (la Torre de l'Angel), la doctora, tota il·lusionada, declarà als seus familiars—entre els quals es trobava el secretari del Curs, Eladi Homs—allò que es proposava fer durant una temporada, per a descansar: deixant de banda escoles i pedagogies, es dedicaria a la casa, i, més concretament, a la cuina. I anava a posar tot seguit el propòsit en obra.

Precisament era diumenge i el servei es trobava absent. Així és que pogué manobrar per la cuina amb perfecta llibertat, sense testimonis tècnics que la cohibissin. Els mestres i mestresses que, dues hores abans, s'havien acomiadat reverentment d'ella haurien quedat parats de veure a la seva admirada mestressa remenant cassoles, amb el davantal blanc posat, les mànigues arromangades i taral·lejant una cançó.

En arribar l'hora del sopar, esperada amb viva curiositat, feren aparició a la taula un parell de colomins rostits, acompanyats de cebetes. El secretari esmentat s'esforçava a assaborir aquell guisat d'assaig, quan quelcom que descobrí en el plat li cridà l'atenció. Semblava un gra de blat de moro. No sols ho semblava, sinó que realment ho era. Com redimontri havia anat a parar allí aquell gra de moreno? La seva sorpresa augmentà de grau quan comprovà que aquell gra estrafolari no estava sol: d'altres li feien companyia. I que, mirant-ho bé, es podien comptar també algunes veges, totes revingudes. La veritat s'insinuava amb tota la seva nuesa i el sentit gastronòmic de l'Homs se n'escriuixia. «Per ésser metgessa—devia pensar—, no està massa assabentada d'anatomia.»

Quan, un xic avergonyit, va contar-ho al P. Miquel d'Espugues, aquest gran diplomàtic el va interrompre per a dir-li:

—Tranquil·litzi's, tranquil·litzi's i no pensi mal: a Itàlia ho fan així. Als italians els agraden els colomins rostits amb el pap intacte.

"El nen de la vaca"

Un català pot gloriarse d'haver estat mestre de la mestressa de mestres que és la doctora Montessori. Aquest orgullós mortal no és altra persona que el poeta Josep Carner. Quan la doctora vingué per primer cop a Barcelona volgué aprendre el català per tal de poder entendre els nens catalans. En el desig de donar a la deixeblla un mestre digne del seu talent, fou designat l'eminent poeta.

No devia fer massa progressos en aquest aprenentatge (tal vegada per no haver aplicat En Carner el mètode Montessori), puix que el primer dia, després del curs esmentat, que anà a compra al mercat de Sarrià, acompanyada de miss Pyle (aquella angelical nordamericana, filla de milionaris, que la seguia pertot), no s'entenia massa bé amb les venedores. A la parada de la carn volia comprar vedella i li donaven bou. «No!—digué la doctora amb energia—; el nen de la vaca!» I hi rigueren cordialment.

Virtuts domèstiques

Que el geni de la doctora Montessori és apte per a altres coses que el govern metulós i ordenat d'una casa ella mateixa s'ho deu reconèixer, quan un dia, no trobant alguna cosa d'ús personal que buscava i no sabia on ho havia posat, hagué d'exclamar, entre convençuda i desesperada:

—Io ho bisogno d'una moglie! Ecco: una moglie! (Necessito una muller! Així: una muller!)

Si
serà...
si no
serà...

Així dubta en molts moments de la seva vida. Afortunadament, si pateix qualsevol dolor no li cal tenir més dubtes.

Prengui de seguida la

CAFIASPIRINA

el producte de confiança
consagrat com el millor per
produir alleujament immediat.

Reanima i dona noves energies

FEU FER ELS VOSTRES GRAVATS EN LA

Unió de Fotogravadors

Casanova, 160-162 : Telèfon 77406

UN ESPORT QUE S'ACABA

EL GOLF MINIATURA

Del noctàmbul empedernit, ha dit algú—possiblement amic de fàcils paradoxes—que era el personatge que oferia més punts de contacte amb la sensibilitat i fórmules de reacció acusades pels infants.

Així devien reconèixer-ho els senyors—smoking, la papallona negra d'una corbata diminuta, clavell de sang a la solapa—que remenen les cireres d'aquest pintoresc engranatge del noctambulisme barceloní—, i

taten amb vanitat de mascle la poca habilitat de llurs promeses en tot el que a entreteniments esportius fa referència, sentiu que s'exclamen:

—Per Déu, Josefina, no et posis nerviosa. Si és facilíssim!

I aquests afables advertiments del promès a la promesa els podeu sentir a cada parquet amb la sola variant del nom femení.

El divinité (i darrer!) forat

d'aquí el naixement d'aquest esport pueril i d'una fredor inalterable que anomenem golf miniatura.

Els golfs miniatura que s'ofereixen a l'abast de la curiositat dels noctàmbuls barcelonins són, en l'actualitat, força nombrosos: Condal, Excelsior, Orient, Maricel... possiblement alguns altres.

De tots plegats, però, el que us serveix una sensació més justa i equilibrada de l'atmosfera que deu precedir tota manifestació de golf casolana, és indubtablement el Condal. Mentre els jugadors de l'Excelsior, en un moment d'efervescència esportiva, es lleven l'americana i la confien a la gentil amiga d'aquella nit, els del Condal esbufeguen, resignadament oprimits per un coll fort que, un agost massa conscient dels seus deures, ha convertit en estre d'anginiosa tortura. De tant en tant—cal suposar, complint amb reconèixements del club—abandonen el patí i tot assecat-se la suor que els perleja el rostre amb un mocador de seda, s'acosten al taulell del bar i fan els honors a un cocktail geladíssim. De fet, és en aquest bar americà que hi ha condensada la veritable estructura fisonòmica de l'establiment: metall argentat d'unes copes, gerricons de caviar, llargues fileres d'ampolles d'alcohol amb el ventre abundant i franjat d'etiquetes multicolors, la figura simpàtica d'un barman pulcre, ripolinat, amb tota la dignitat i màgia de l'ofici a la punta dels dits, i encara—talment la berruga de la gràcia—, presidint-ho tot, la joquina d'un aquàrium minúscul, amb uns peixos daurats dibuixant ensenyades calligrafies, amb els ulls extàtics enganxats al vidre.

A l'Orient, tot plegat agafa aquell aire desesperadament estival que respiren totes grafies, amb els ulls extàtics enganxats al tarda a les torres de crocant de la barriada de Sant Gervasi. Els novios, mentre cons-

Cap a quarts de dotze, que és l'hora en què els ulls de les mamàs comencen a declarar-se en vaga de parpelles caigudes, l'animació es desflora lentament fins a restar exclusivament representada per les senyorettes puntuadores, el caixer—amb la seva calba brillant—que va arreglant el patí i el dring, trist, de calderilla, del cam-

niatura de l'Excelsior l'animació no aconsegueix la seva màxima maturitat fins a quarts de dues de la matinada.

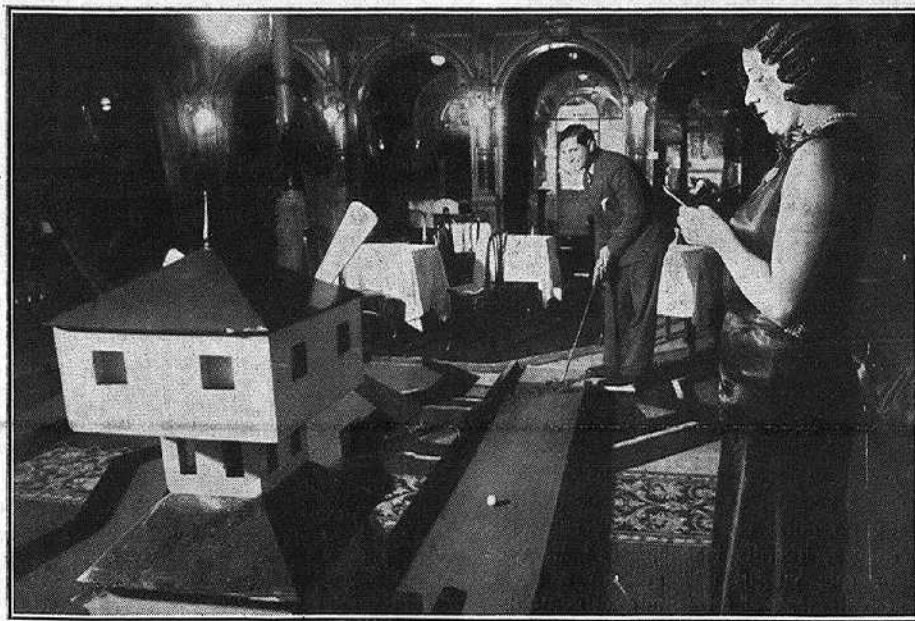
Vist en aquests moments de dinamisme i activitat a cada parquet, aquest golf us dona la sensació d'una fantàstica sala de joguines per a gent gran. Contribueixen extraordinàriament a aquesta visió els tons violats (simfonia de verd i blau turquesa) amb què Junyent ha resolt els plafons de les parets i l'aspecte grotesc—grotesc nascut per vies del contrast—que ofereixen els senyors d'abdomen honorable asseguts en algun banquet també miniatura. A voltes, la voluminositat del client que seu l'impossibilitat d'ésser gentil amb cap de les diguem-ne puntuadores d'entreteniment. I llavors una disculpa que fa pensar en les portades de *Le Rire* us distreu l'orella:

—Ja ho veus, Margarita, ni amb el meu pes es queixa. Hi hauria banc que ja s'hauria declarat en suspensió de pagaments!...

Ella, naturalment, no té altre remei que celebrar-li l'acudit.

Finalment, uns mots per al golf de Maricel Parc, el més bell de Barcelona perquè posseeix l'encant, el lirisme de totes les coses que viuen sota el regne argentat de la lluna i les estrelles. Altrament, la situació d'aquest golf és tot un privilegi: sota mateix de les muntanyes russes, en aquell màgic indret en què pot copsar-se l'espectacle de les llums multicolors dels vaixells tremolant dins les aigües del Port i l'altre espectacle no menys important dels anuncis lluminosos sanglotant constantment enmig de la monotonia dels llums que, talment un meravellós trenca-closques, us permeten endevinar l'estructuració de la ciutat vista des d'una perspectiva que no és l'habitual.

Hom remarca també en aquest golf un desgolf molt acusat d'alta distinció. Sembla que l'empresa de Maricel s'ha proposat—i per ara va en camins de poder cantar victòria—implantar, indirectament, la famosa norma que fa aparició en tots els actes i institucions qualificades correntment de se-

El jugador i la puntuadora, entre una imitació de la naturalesa (!)

brer que va passant un balanç meticulós de les propines d'aquella nit amb una arruga de tristesa sota mateix del llavi.

A l'Excelsior, en canvi, ja és tota una altra cosa. El fet que les dames que us brinden una puntuació desinteressada comptin amb aptituds doblement importants, estimula els clients de la casa a determinades expansions d'una finalitat que per eufemisme se'n diu molt dubtosa.

—Quan sortim m'ho compraràs, eh?—sentiu que formula la pseudo-puntuadora, beneficiant-se del moment optimista en què el seu company d'aquella nit ha realitzat una jugada afortunada.

O bé:
—Corre, tira, enllesteix, que ens en anirem a ballar el blues que ara toquen al saló. Val la pena!

I ja a mitja escala, lluint el més irresistible dels seus somriures:

—Ja et recordes de la promesa si t'apremies el blues? I que les vull de seda natural i no com les que vares portar per a la Mercedes...

Al revés del Condal i l'Orient, al golf mi-

lectes: «Reservat el dret d'admissió.» Un dels mitjans més eficaços i directes ha consistit en una meticulosa selecció de personal—aquest masculí, i ho aplaudim—i un altre en l'elecció de l'uniforme (pantaló vermell amb pulóver blanc o bé camisa blanca).

Els tipus de jugadors més abundants al golf de Maricel són els xicots de Passeig de Gràcia, pipa Dunhill, gos llop, cabriolet tres places i amistats il·limitades, que juguen amb pantaló blanc, i aquells matrimonis de quatre dies en què l'embaïllament mutu esdevé un delator de primer ordre.

Quan a Maricel comencen a apagar els llums de sang i de neu que pegen sota el fullam dels arbres, com una fruita exòtica i fosforescent, per aquella carretera de carterol que condueix a l'entrada del parc d'atraccions hom sent el rogal pausat dels clàssics dels automòbils dels jugadors de golf que retornen a la ciutat, barrejat amb el més tendre reilet dels ocells de les arbrades de Montjuïc.

MANUEL AMAT

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

INFORMES

I PRESSUPOSTOS GRATIS

L'APERITIU

Cacera de llàgrimes.— Ara és el temps que tothom caça el que pot; la primera fresqueta que cau damunt de la pell fa que l'home consulti el seu atavisme de caçador, que posi la cara seriosa i pensi que l'hivern i les temporades negres es trampegen a cop de dent. Es per això que la tardor resulta tan escopetejada i tan vermella de llengües de perdiguer. Els caçadors acostumen a menjar grans aliolis amb llesques primes, amb prou feines es renten el clatell i caminen amb la llum natural. Els caçadors, contra el que la gent opina, solen ésser gent de poca imaginació i de son molt fluix, sobretot els caçadors de conills. Ara que la cacera no l'efectuen solament els homes de les misses matinals i del ventre guarnit de perdigons; el caçador d'auca, que és el caçador d'ofici, en general és el més tendre i el més inofensiu de tots, encara que de vegades esclafi el cap d'una perdiu amb les ungles, encara que engegui la pólvora voltada de renecs. Els més hàbils, els més temibles, són els que es dediquen a les finances, a la prostitució, a la invenció de les modes i a tots els calendaris sobre el repòs i la immortalitat de les ànimes. Aquests caçadors, que de vegades porten un nas de cartó i una paperina plena d'anissos, són els que tenen més pèls i senyals del cavernícola sanguinari.

Nosaltres, els pobres autors dramàtics, també ens dediquem a caçar una mica. La nostra cacera és la de les llàgrimes i de les rialles; la de les llàgrimes a la llarga és la que dona més i en el temps que correm presenta unes dificultats que no presenta l'altra, perquè la gent cada dia és va tornant més escèptica; la cacera de les llàgrimes ve a ésser una cosa així com la cacera del becadell.

Per les nostres caceres s'imprimeixen uns grans cartells violats i unes llistes que prometen d'oro i el moro, els diaris comencen a explicar el què i el com de les magnífiques obres que hem escrit i que seran l'admiració de les dames més exigents. Els empresaris ens demanen a enviar recadets, els actors ens compren un «fària»; nosaltres anem amb una comèdia sota l'aixella que ens fa el mateix efecte que una escopeta de dos canons.

La cacera de les llàgrimes la venim preparant de temps. A les hores més agres de l'estiu, en mig d'una suor canina, protegits per un pijama escalivat, hem anat escopint escenes, sentint aparells de ràdio, miols inconfessables de celobert, i aquelles explosions inqualificables de les motocicletes que s'aturen sota el balcó i et fan les idees a miques. Moltes vegades resulta que una escena que al públic se li senta bé, ha estat escrita amb totes les espines tornassolades d'un peix del Cantàbric que a nosaltres se'ns ha sentat molt malament. Hem acabat el drama i hem fugit uns dies a la platja, ens hem pensat que érem lliures, fins ens hem mig enamorat del pit d'una noia presoner dintre d'un mallot de color d'ensiam. Ens hem fet cinquanta mil il·lusions, però tot ha estat un somni: hi ha la pols i el gat de l'escenari que ens esperen. La mateixa fusta vella de sempre, el caliquenyo de l'apuntador, i les butaques buides que baden esperant la nit de l'estrena. Per més que vulguem fer teatre modern i del dia, el teatre és la cosa més vella, més rànica, més aprofitada del món. El teatre és una gran martingala d'ossos i serradures, i amb aquests ossos i serradures hem d'anar fent la viu-viu i hem d'anar a la cacera de les llàgrimes.

La cacera l'hem de fer amb la complicitat d'una actriu. Un èxit ens lliga amb una actriu, exactament igual que un crim inconfessable. L'actriu o l'actor ens treballen el públic; un petricó, dos petricons, un litre, deu litres de llàgrimes! Quan hem caçat deu litres de llàgrimes ja podem fumar tranquils! Mentre dura la cacera, els autors som uns personatges manicomials; sols en mig de la fusta i els decorats que descansen, fregant el bigotí d'un maquinista, o pintant un clau que ens perjudica les sabates i de vegades ens fa entropessar, anem fent els desabuts i simulem menjar-nos les estrelles amb la mirada, quan en realitat la processó ens va per dintre. Els dies d'estrena, els autors ens estem quiets amb la canya, mentre els comedians treballen per nosaltres, i van regirant les vísceres de la burgesia. Es pot dir que nosaltres som una mena de *souteneurs* sublims, i encara les amistats vénen a donar-nos corda.

Però aquesta cacera de llàgrimes i aquesta vida del teatre fan com el cant de les sirenes. Un cop es tasten, bona nit i bona hora, resulten un oli massa intens perquè ens el puguem treure de la pell. Jo confesso que sense estrenar comèdies no podria viure, i no és per la mitja dotzena de cèntims que surten de les guixetes complicades de la Societat d'Autors com les pilotes del golf miniatura, no és per la vanitat ni per la rutina, es senzillament que el teatre tira més que totes les dones i totes les drogues.

Jo, quan ve la tardor, fatalment tinc d'anar a caçar llàgrimes o rialles, fins que la Mort em clavi una cossa al ventre, i vagi a caçar flors i violes i romaní en un cementiri qualsevol.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

URODONAL

treu el dolor
de ronyons
perquè
dissolt
l'àcid úric

Estic satisfet del
resultat obtingut amb
URODONAL en tots
els casos en que està
indicat.
El meu amic
Comandant de la Fucina
de Medicina de Sevilla

GRAN INDIADOR
DELS ELS AONS
DE L'EUROPA

JORNADES PARLAMENTARIES

El capvespre de l'Alba

Diu que en la sessió de dijous passat el senyor Alba contemplava amb tota la presència d'esperit d'un gat vell que ja té una existència parlamentària de trenta anys i que n'ha vist de totes, l'allau que li queia al damunt: les imprecacions dels parlamentaris i les paraules contundents d'Alcalá Zamora. Creuat de braços i devorant tota la seva indignació mixta d'angúnia, esperava que s'apaguessin la cridoria, per reprendre la frase allà on l'havia deixada, talment Farinata a l'Infern de la Divina Comèdia:

Com avessis l'inferno in gran
[dispiotto].

Però, un cop acabada la sessió, reclos dins el món leg, en una situació dins la qual és ben inútil la careta, en altres avinenteses utilitzant, sense cap mena de dubte, el senyor Alba devia sentir com si se li ensorressa sota els peus tot un gran edifici d'ambicions i d'esperances, acaronades amb la pacient astúcia de la guineu, i, també, que se li esvania una gran fe que l'havia acompanyat fins aleshores. La fe en l'odi; la més sòlida; la creença ferma que existia en l'ànima de gairebé tots els diputats un rancor instintiu envers Catalunya, i que n'hi havia prou amb excitar-lo amb una mica de pessigolleig per conèixer al seu voltant tota una host cega, engrescada, submissa, dòcil al domador, manejable, maniobrable en tots sentits; i feta la host, fet el capità. I, després, qui sap? «Ancha es Castilla».

Però, potser l'intelligent home públic que és el senyor Alba no ho ha estat encara prou per comprendre que Castella és més ampla del que ell pensava: qui sap si el llarg exili — amenitzat de moltes maneres — que l'ex-hoste de l'Hotel Maurice s'ha vist obligat de fer, en part, i, en l'altra, li ha plagut de fer-lo; qui sap, si l'ha divorciat del país per sempre. La Castella que ell veia, era una cosa perfectament arbitrària, forjada amb materials de sessió patriòtica i articles fatxendes de certa premsa, d'un to que avui ni es permet A B C; recordava la Castella

fabricada al Palau Reial, per a ús particular d'uns dinastes estrangers, i oblidava la Castella dels camps i ciutats velles, tan víctimes, o més, que Catalunya del poder central; oblidava — això potser no ha pogut oblidar-ho mai, perquè no ho ha conegut mai — la importància que adquireix, en certs moments històrics, l'esperit de llibertat i de justícia, particularment en èpoques de canvi i de redreçament. La guineu va caure a la

trampa, precisament perquè no hi veia escorç.

L'ensorrament de Santiago Alba és l'última derrota de la monarquia, doblement fausta per als catalans, per tal com la monarquia representava l'obstacle a la veritable unitat espanyola, que és la dels cors i dels cervells, i no la dels decrets i violències.

Hem arribat a moments de bona voluntat, en els quals la mala voluntat, si no fos un pecat, seria una niciesia.

ROSSEND LLATES

LA QÜESTIÓ DE LA LLENGUA

Unamuno i l'Imperi

Les Corts Constituents de la República han debatut aquesta setmana la qüestió de l'idioma oficial. Amb aquesta ocasió Miguel de Unamuno ha pronunciat un discurs vigorós i rectilini que ha estat comentatíssim. Jo voldria intentar d'illuminar amb una llum clara l'actitud d'aquest intel·lectual. Perquè em sembla pueril liquidar una figura com la de l'Unamuno amb unes quantes caricatures i amb unes quantes acusacions de fòbia. Això és excessivament simplista. Nosaltres dissentim, dissentim sempre, pel que respecta a Catalunya, de les posicions defensades pel senyor Unamuno. Però cal que preicem com la seva actitud respon a una essència personal molt viva.

Unamuno ha estat sempre un home complex, que ha despistat i ha donat imatges falses de si mateix. Als darrers temps de la monarquia hom s'havia bastit un Unamuno republicà, radical, menjacapellans i inconfornista. Per això sorprenen tant certes actituds de després. Unamuno és un home místic, antieuropeu, violent, paradoxal i, en un terreny purament espiritual, monàrquic. (Monarquia com a signe d'Unitat.) Aquesta posició mental, reflectida en els seus poemes religiosos (*El Cristo de Velázquez*) i en els seus assaigs de combat te com a retruny immediat un centralisme desesperat. Centralisme que es torna indefectiblement agressiu amb la personalitat de les regions. I no solament contra Catalunya. En el darrer discurs de les Corts l'atac ha començat, d'una manera sagunt, per la pròpia llengua basca. Diríem que hi ha un punt de masoquisme en aquest to peyoratiu i d'escarni emprat amb una llengua que li és tan pròxima. Després ha estat Galícia blanc de les seves sagetes. I, finalment, Catalunya. A Catalunya, Unamuno té un record cordialíssim per a Joan Maragall. Però de seguida Unamuno recalca el seu bilingüisme. Si Maragall fou un bilingüista. Com ho foren Aribau, Rubió i Ors, Balaguer, Boforn, i com ho són avui Soldevila, Carner, Rovira i Virgili, Ribera, Pijoan, i els més joves. (Faríem dues remarques sobre aquest tema. Una, que el primer grup era bilingüista per necessitat; i el segon per voluntat lliure. L'altra per a rectificar aquesta frase de Josep Pijoan publicada en *El meu Don Joan Maragall*: «En

Giner i En Menéndez Pelayo van ésser els dos últims castellans que van estimar Catalunya, com En Maragall i jo vam ésser els últims catalans que vam fer esforços per estimar Castella»; avui això és evidentment inexacte.)

De totes maneres la denúncia del fet bilingüista no pot presuposar cap acusació seriosa per a un escriptor, sempre que per a l'obra de creació pura empli la llengua materna com a instrument exclusiu.

Veiem, doncs, que la posició unamuniana no és pas precisament de catalanofòbia, sinó de fòbia de la diversitat. D'amor a la Unitat. Hi ha una paraula que és definidora més precisa d'aquesta actitud: la paraula Imperi.

Unamuno és un home imperial; millor dit, un home de nostàlgies imperials. En aquest sentit, Unamuno representa una reacció vivíssima contra l'esperit de la seva generació. Aquella generació exida de les darreres desferes colonials, decebuda i pessimista, que feia una bandera d'aquella fórmula casolana de Costa: «Despensa, escuela y —eliminant expansions— siete llaves al sepulcro del Cid».

La reacció ha trigat a venir, i en les darreres promocions castellanes comença a trobar-s'hi ja una voluntat ambiciosa d'imperi. L'Unamuno fa de capità espiritual. L'Unamuno és l'home més llegit pels joves castellans que lleigeixen. Oswald Spengler diu que la Història es repeteix d'una manera inexorable. En tot cas hom remarca l'existència d'aficions d'una època envers una altra; fins arribar a reflectir-la.

Està de moda, ara, el xvi espanyol. D'una banda amb els internacionalistes del dret (Vitoria), d'altra amb l'atenció que el sobre-realisme ha provocat en els nostres místics, d'altra en les posicions típicament imperials que sovintegen en els escriptors del regnat de Carles V. I bé. La majoria d'aquests textos imperials fan referència a l'idioma. És l'hora que Acuña proclama com d'«Un monarca, un imperio y una espada». Ja Nebrija, l'any imperial de 1492 (Amèrica, Granada), en la primera gramàtica castellana que veu la llum, declara que «siempre la lengua fue compañera del imperio». I el mestre Francisco de Medina diu que és «natural pretensión» dels imperis estendre la seva llengua a nivell de totes les seves fronteres. Un fratre italià, Campanella, escrivint també sota el signe imperial hispànic, escriu «D'acquistare e governare gli imperii, sono instrumenti: 1º la lingua, 2º la spada, 3º el tesoro».

La llengua, com a signe imperial. Heus ací el xvi espanyol. Heus ací Miguel de Unamuno. Home carregat d'essències històriques, faríem mal fet d'atribuir els seus estrabots solament a matèria biliar acumulada; la seva envergadura universal i profunda es mereix un respecte, que cal augmentar quan se'l tracta com a enemic. Cal també, però, que aquesta filiació històrica de la seva actitud serveixi per a desautoritzar-lo. Han passat moltes coses del segle xvi ençà. Les possibilitats d'imperi no han mort; potser s'han multiplicat. I un respecte màxim a totes les personalitats històriques ha substituït a qualsevol atàvica voluntat de domini.

GUILLER DIAZ PLAJA

Mirant a fora

La justícia a Berlin

Un jornalero, Franz Voss, presentà una denúncia davant el tribunal del treball, de Berlin. Reclamava 148 marcs per haver estat despatxat sense motiu ni avis previ. L'ementat jornalero treballava en la batuda del blat i havia refusat de fer hores extraordinàries al·legant que patia dels ulls, extrem certificat per un metge i a despit del qual el jornalero havia estat despatxat. El tribunal li ha donat la raó i el patró l'haurà d'indemnitzar.

Fins aquí res de particular, si no fos que el patró és un tal «Guilleum de Hohenzollern, actualment domiciliat a Doorn», ja que Voss treballava en els ex-dominis de la corona que han quedat en possessió de Guilleum II.

L'imperial exiliat té mala premsa. Els diaris demòcrates han anunciat que, per contribuir a remeiar la situació de les classes obreres, el kàiser ha destinat, del que li produeixen els seus dominis, dos milions de marcs per a la mare del soldat desconeugut.

Simplicitat

The Daily Express ha donat molt curiosos detalls sobre el viatge de Gandhi. El líder, desitjós de silenci i de solitud, no ha travat conversa, durant tot el viatge, amb cap passatger. Només s'ha fet amic del gat de bord, al qual ha donat cada dia una mica de llet i el permís de dormir junts.

No havent-se pogut endur les dues cabres, Gandhi, com diem, ha hagut d'embarcar una provisió suficient de llet pasteuritzada. A més a més, per si el seu bagatge no fos ja prou líquid, afegí-hi quantitat suficient d'aigua sagrada del Ganges, per al bany i la beguda, i encara una provisió de fang del mateix riu, amb el qual el pandit Malaviya confecciona estatuets de divinitats.

Gandhi — i, naturalment, els seus acompanyants — fa professió de simplicitat. Però es veu que la noció de simplicitat és susceptible de moltes interpretacions variades.

L'abillament de Gandhi

Els diaris anglo-saxons han estat inextricables aquests dies en anècdotes, ecos i caricatures sobre el mahatma. Un caricaturista ha tingut la idea de representar-lo vestit a l'europea, amb un monocle a l'ull i un copalta a la mà.

Aquestes facècies no desagraden a Gandhi; al contrari, ha dit que li agradaria conèixer-ne els autors, i aïdhuc ha exercit una mica l'humor, fàcultat que semblava estranya al taramà de Gandhi.

Efectivament, parlant-li un periodista d'una caricatura on apareixia Gandhi sortint de Whitehall, vestit de jaqué, al costat de Churchill, guarnit amb un vestit com el del mahatma, aquest ha dit:

«M'agradaria molt veure aquest dibuix. Així sabria qui dels dos, Mr. Churchill o jo, fa riure més».

La correcció britànica

«Gandhi ha arribat a Londres» — escriu The Observer — diumenge darrer i l'única cortesia que mancava a la seva recepció fou la del clima. En efecte, plouia a bots i barrals i feia bastant fred quan desembarcà a l'Folkestone el mahatma lleugerament vestit de blanc.

La paraula «cortesia» és el «leit motiv» dels diaris anglesos, aïdhuc els més hostils a Gandhi. El conservadoríssim Sunday Times diu: «Havem de combatre moltes vegades el líder indi, però recordem que és l'hoste de la nació britànica i tractem-lo sempre amb cortesia i respecte». El mateix diari afegia que seria de mal gust burlar-se de les seves maneres de vestir i de viure, i tractava d'empty minds, és a dir, «mentallitats buides», els que es sentissin inclinats a fer-ho.

Inconfornistes

En passar per França esperaven Gandhi a l'estació de Lió uns centenars d'hindús, ben vestits i de bon aspecte, amb rams de flors, mentre una dotzena de gentlemens bronzejats, de pobre exterior, contemplaven l'espectacle amb una ostentatòria expressió de fastí. Un d'ells aïdhuc escopí a terra, rondinant paraules incomprensibles.

Un periodista francès els interrogà, i no amagaren pas llurs sentiments:

«Aquest home és un traïdor, o un inconscient, i aquesta filla d'un almirall anglès, aquesta miss Slade, és de l'Intelligence Service».

Miss Slade serà potser una disfressa del coronel Lawrence que hom dona per mort i no s'ho creu ningú?

Les tradicions se'n van

Ja ho remarca tothom: Anglaterra es desfà, poc a poc, de les velles tradicions. La tenue parlamentària va de minva. La paraula acunill porqu, que fou pronunciat en ple Parlament per boccu de Snowden, ja no és res al costat de l'acollida que el treballista Kirkwood féu a Winston Churchill en començar aquest un discurs, a la reobertura de la Cambra:

«Brameu més, Winston, que no se us sent!»

L'apòstol dels gentils

Shaw, de retorn de la U. R. S. S., publica les seves impressions de viatge en un gran diari burgès, cosa que li ha estat retreta des de l'òrgan comunista Daily Works. Però semblava que Shaw ja tingués la resposta a punt:

«Tinc per costum — ha dit — corregir els pecadors, i no pas predicar als justos. Quan crema la flama de la fe, i està ben alimentada, afegir oli a la llàntia no la fa pas créixer».

Actualitats, records i esperances

Vint-i-cinc anys enrera, quan el cavaller pedagog Joan Palau, un solitari gairebé, frisava i es delia, encoratjat o abatut, en el petit oasi educatiu que, en mig d'un desert d'indiferència, anava creant treballosament a la Bonanova amb el seu exemplar Mont d'Or, la fe de la meua joventut incipient solia aconhortar-lo dient-li:

«Dia vindrà, potser sobtadament, que la pedagogia triomfarà entre nosaltres, que

decepcionada, abandonà Catalunya; i Catalunya, massa enquerada per altres dèries, es mig oblidà del seu mètode pedagògic».

Han passat els anys. El mètode Montessori, naturalment, sense pressions, ha anat fent via: el govern italià, entre altres, l'ha pres sota la seva protecció, ha creat una normal montessoriana i l'ha aplicat, amb bell èxit, a cent cinquanta escoles elementals; nous adeptes s'han sumat al moviment i arreu del món s'ha anat propagant la doctrina. Catalunya també fa via, d'un temps ençà, i a grans gambades. Ara fora el moment just i oportú de tornar-se a trobar el mètode Montessori i Catalunya. Ho faran? Ara (o dintre poc) és quan tots els parvularis catalans podrien esdevenir montessorians, amb fruits d'educació real que cap altre mètode pedagògic no pot oferir. Si l'rat de la Riba visqués — n'estic absolutament segur — estendria el mètode Montessori a tot Catalunya; ell que, per convicció i per a donar un exemple que pocs van seguir, volgué que els seus fills fossin educats en una escola del mètode Montessori.

No crec equivocar-me suposant que Maria Montessori també ha de sentir la recança de l'afebliment de la seva vella amistat espiritual amb Catalunya. Ella que postula la llibertat de l'infant, una llibertat biològica dins la cultura que no pot esperar ningú, és l'enamorada dels pobles que volen fer-se intants per tal de retrobar-se ells mateixos. Per això dins de pocs dies es trobarà a Londres, convidada per Gandhi, amb el qual se'ra planejada una pròxima gran campanya a la Índia que posi els fonaments del seu redreç nacional mitjançant el mètode d'ella, allà ja molt conegut i estès.

els mestres seran els millor tractats. Altrament seriem un poble sense esperança.

Hom exageraria si afirmava que aquest dia ja és ací; però molt lluc serà qui en les reiterades declaracions i promeses del President Macià no n'endeveni l'alba. Catalunya, si les coses van realment pel camí que ha de menar-les el nostre seny col·lectiu, es disposa a reeducar-se segons la llei de la seva naturalesa, a perpetuar-se ella mateixa en un nivell més alt. Com la mare que no pensa en ella sinó en el fill — en la seva salut, en la seva joia, en el seu venturós destí —, la Catalunya retrobada, bona mare, farà instintivament els màxims sacrificis per l'educació de tots els seus infants.

Els mestres, tan aporinats fins ara en un règim incomprensiu, senten la imminència del gran moment que s'acosta, i s'hi preparen. Adés l'Escola d'Estiu de Barcelona era plena a vessar de mestres i mestresses vinguts d'arreu de la terra catalana. Cinc cents cinquanta se n'hi matricularen, de totes les edats. Com em commovia, en la meua classe de català, aquella velleja polida que, vinguda de qui sap on, amb el somris als llavis i el llapis en els dits se'carria s'escarrava a copiar per una orella ja endureda les paraules del dictat ortogràfic! Tot es pot esperar d'uns mestres que estudien amb bona fe, encara que siguin vells; fins pot predir-se que la vida no els negarà les satisfaccions materials que dispensa als altres mortals. I per tal d'afirmar pràcticament que en la Catalunya alliberada no sols d'esperit viurà el mestre, el darrer dia de tasca la Generalitat aplegà en dinar de comiat set cents mestres i mestresses en una hospitalària taula pairal, sota d'un xirri tenderol d'envelat d'estiu, ja que no sota l'acàcia del mas. I encara cal afegir un sumand d'altres dos cents mestres per a fer la suma total dels inscrits a la setmana final de l'Escola d'Estiu d'enguany.

Fou escaient l'evocació que en l'acte de clausura féu Alexandre Gali de la creació de l'Escola d'Estiu, l'any 14, i de les vicissituds internes per què ha passat durant la primera dotzena d'anys; a la qual s'ha d'afegir, si es vol restablir la cronologia, l'altra mitja dotzena d'anys de la catàstrofe dictatorial. Quan, als qui forem testimonis d'aquella fundació memorable sota l'ègida pradelaribana, ens fou recordat que la pedagogia de Maria Montessori havia estat el pretext, l'èxit ensems, d'aquell primer acoblament de mestres, no poguérem sufocar un sentiment de recança barrejat a un bri de remordiment.

Havia estat precisament aquell malaguanat Joan Palau el vehicle del mètode Montessori vingut de Roma a la nostra terra. Ell, en una tasca pacient i ingrata que restarà com model de probitat pedagògica, l'havia implantat aquell any 14 al parvulari d'uns nostres establiments de beneficència que seguix emprant-lo encara amb profit. El catalanisme indiferenciat d'aleshores es contaminà fàcilment l'entusiasme montessoriol dels proselitistes, als qui no deturaven ni la indiferència hostil d'un magisteri oficial atut per la lletra ni les descarregues despatades de mant franc tirador monàstic. La doctora Montessori, que seguia amb viu interès les incidències del nostre plet polític, es sentí respectada, admirada i estimada dels catalans, i desitjà fer de Barcelona la seva seu. Donà aquí un dels seus periòdics cursos internacionals, que fou un èxit. Mentrestant la Diputació anava preparant a l'afalagada doctora un escenari adequat al seu prestigi, amb el desig de crear a Catalunya un foc internacional de pedagogia per a futurs usos nacionals.

Després... després vingué la sorna malaltia de Prat de la Riba i la catàstrofe de la seva mort. La doctora, feta una incommoda provatura d'adaptació sota noves condicions que no eren les abelides, pegà volada a Anglaterra. La famosa pedagoga,

La doctora Montessori no ha deixat de visitar, per pur espiat, els nostres boscos i les nostres platges. En acabar una campanya forta se'n ve ací a descansar, al costat dels seus, que resideixen a Barcelona. Quan escric aquestes ratlles falten pocs dies perquè es posi en camí de Londres, on, ultra la missió apuntada, el seu treball professional la porta a inaugurar el dia 21 de setembre, i a dirigir durant quatre mesos, un curs de la seva pedagogia. Aquest curs té una importància excepcional, perquè en ell donarà a conèixer tot el que ha vingut fent darrerament en la primera i segona ensenyança — abans de l'edició de més avençat material didàctic i de llibres d'ensenyament, que ja estan a punt. Una previsió elemental, una curiositat si més no, una cortesia elegant, ens hauria de portar a enviar a aquest curs almenys un parell de persones, preparades i addictes, que poguessin després nuar ací una tradició trencada tot just iniciada. Si altra no, l'escola de la Casa de Maternitat hauria de convertir-se en escola montessoriana en tots els seus graus.

Sento a dir que als parvularis dels grups escolars de la ciutat s'hi aplicarà aquest mètode. El Patronat Escolar deu haver previst que l'any vinent ja els parvuls d'enguany podrien continuar, sense trencaments dolorosos, en primers graus montessorians. Es evident la conveniència que mestres i mestresses de primer grau vagin a Londres aquests quatre mesos. De no fer-se això ara, s'haurà d'esperar dos anys més, fins que la doctora torni de la Índia i faci un altre curs. Qui sap què haurà passat aleshores!

Si aquest hivern es podia treballar amb el mètode Montessori de l'escola elemental, sols fos a la Casa de Maternitat on hi ha seccions de nois d'edat adequada, la vinent Escola d'Estiu, que encetarà la segona dotzena d'anys, podria inaugurar-se també sota el signe del mètode Montessori, que tan bona astrugància donà a la primera. La tretzena Escola d'Estiu, que promet ésser un aplec fraternal de tots els mestres, podria contemplar la incorporació d'aquesta pedagogia a la consciència del magisteri català — jo estic segur que també — als programes dels debats i polítiques en mans dels quals es troba la tasca delicadíssima d'estructurar l'escola catalana de l'esdevenidor.

En el meu obscur i desavinent camí d'estudiant de la pedagogia he tingut tres escales que m'han guiat amb llum brillant: John Dewey, el pedagog sociològic, que vaig conèixer a Chicago l'any 1908; William James, el psicòleg, tan diàfan, tan inspirat, tan humanista, i Maria Montessori, que és per a mi el primer pedagog verament constructiu d'aquest segle. Tots els altres pedagogs a l'ús són essencialment uns crítics aires que no saben ben bé on van; o uns maniàtics més o menys distingits. Si ara fos a començar, tornaria a enamorar-me perdudament del mètode Montessori i li serviria fidelitat fins a l'últim moment, segur que cap tria no podria ésser millor. Aquest és el consell que la meua experiència ofereix als mestres i a les mestresses joves que ara són a començar el camí. Després de vint-i-cinc anys d'existència, la pedagogia de Maria Montessori és una cosa tan nova, tan fresca, tan viva i tan prennyada d'esperances d'un home millor i d'una humanitat més feliç, com el dia de la seva aparició.

ELADI HOMES

NOVETATS EN CAMISES

Jaume I, 11
Tel. 11655

TRAJOS PER A BANY
BARNUÇOS
CAMISES - PAJAMES
SUETERS
CINTURONS - ELASTICS
MOCADORS
MITJONS - MITGES
PREUS BARATISSIMS
F. VEHILS VIDAL
32-Avinguda Portal de l'Àngel-34
7, Plaça Universitat, 7

EL CINEMA

Inauguració de temporada

Ja hi tornem a ésser. Ha estat una bona idea aquesta de no obrir tots els locals al mateix dia, sinó de fer-ho en diades distintes, circumstància que haurà permès als amants de les inaugurals d'assistir sense inconvenient a aquestes sessions. Anàvem a escriure solemnitats, però hem cregut el mot potser un xic excessiu. Si moltes vegades, en el ram dels espectacles públics, una inaugural acostuma a ésser efectiva-

el que fins ara havíem vist. Hi ha, encara, la novetat del dirigible. L'emoció del seu vol, la seva anatomia interior, ens són mostrats amb tota riquesa de detalls. Els combats aeris són un prodigi de realització i palesen un desplegament d'elements realment aclaparador. El vol de les esquadres arriba a tenir tota la pacífica poesia d'un eixam d'ocells.

Totes les escenes aquestes es destaquen amb relleu damunt la resta de la cinta. Es, abans que res, un film d'avions, en el qual hom sent l'entusiasme per aquesta tasca i les ganes d'eclipsar tot el que fins ara s'havia fet; però, tretes aquestes coses, el film és d'una trivialitat aclaparadora.

Hom no s'explica com mobilitzant tants elements, disposant de tants milions, no s'hagi pogut trobar res millor com a anècdota per relligar aquelles escenes, ja que de totes passades cal l'anècdota per portar la gent al cinema a veure la guerra per les altures. Si volem, no és precisament l'anècdota el que falla, car en aquest terreny no serem pas exigents, sinó la manera de figurar-la. Aquestes escenes fan mal a un film tan impressionant en altres conceptes.

Al Fantasio han tingut cura de la producció europea. Una opereta característicament de la Ufa, sumptuosa d'ambient, obra plena d'enginy dins el gènere de la comèdia d'enredos, que permet a bastament el llum de la gent Lilian Harvey. Món palatí, amb tots els cerimonials del protocol, vist amb picardia de bon gust.

La Metro presenta *En cada port un amor*, que no és, com algú podria creure, una versió parlada del film famós de la Fox: *Una xicota a cada port*. José Crespo no ens acaba d'agradar, malgrat la bona voluntat que posem a apreciar la seva tasca. Ens plauen molt més Luana Alcañiz i Juan de Landa. Unes quantes escenes que a última hora hem tingut ocasió de veure palesen una perfecció tècnica, el mateix en la fotografia que en la fonografia, difícil de superar. Com a clou, hi ha un temporal a la nit que és una tasca perfectament reeixida.

La Fox ha començat amb un film de David Howard: *Cos i ànima*, que no ens ha estat possible de veure encara, i la Paramount amb un film de Ludwig Berger, *Petit café*, segons l'obra de Tristan Bernard, del qual ens ocuparem probablement en el pròxim número.

J. PALAU

PANORAMA

Una nova producció de D. W. Griffith

Ha acabat ja la filmació de *The Struggle* (La lluita), la nova producció de D. W. Griffith, on apareixen centenars d'actors, millor dit, de transients que han fet d'actors mentre es rodava una escena que representa una de les interrupcions normals del tràfic en l'encreuament de dues importants vies del barri neoyorquí de l'«East Side».

Griffith procedeix actualment al *déoupage* del film, que podrà ésser editat a les darreries d'octubre. *The Struggle* està basat en un argument original de John Emerson i Anita Loos, el qual descriu les lluites que Griffith ha fet des d'*Abraham Lincoln*, film aquest que li valgué ésser inclòs entre els deu millors directors de 1930-31 i que és el primer que com productor independent ha realitzat en un període de cinc anys.

Dos actors teatrals molt coneguts interpreten els principals papers. Aquests són Hal Skelly, que triomfà en l'obra *Burlesque* i Zita John, que ascendí ràpidament a la categoria d'estel quan Arthur Hopkins la presentà en *Machinal*.

FANTASIO

INAUGURACIÓ DE LA TEMPORADA amb una fastuosa opereta, cantada en francès, per Lilian Harvey i Henry Garat

EL FAVORIT DE LA GUARDIA

Una subtil ironia dels protocols palatins. Una sátira finíssima, humorista i sentimental.

Una marca europea en un Saló Independent

Ja ho sabeu...

—que el nou film de Pola Negri s'inspira en un *scenari* triat entre més de quatre cents que l'artista tenia a la seva disposició?

—que Phyllis Holmes serà una de les novetats masculines més importants de la pròxima temporada?

—que Howard Hughes, després de *Angels de l'infern*, ha fet ja un altre film, titulat *La primera pàgina*?

—que hi ha un film amb el títol *Relloige humà*? Què serà? Només sabem que és cosa de Lilian Tashman.

—que el pròxim film de Maurice Chevalier serà *Una hora amb tu*? L'argument és de Raymond Griffith.

—que Dziga Vertoff ha acabat un documental sonor: *La simfonia de la conca del Don*?

—que Marlene Dietrich començarà el seu primer film després del viatge a Europa? Es titularà *Xang-hai-Express*, el dirigirà Sternberg i hi treballaran Anna May Wong i Clive Brook.

—que l'autor d'*El procés de Mary Dugan*, Bayard Veiller, ha escrit l'argument d'un melodrama cinematogràfic: *Les mans culpables*?

—que Clarence Brown ha descobert una nova estrella en la persona de Wallace Ford, que veurem al costat de Joan Crawford en *Miratge*?

—que *Delicious*, comèdia musical de Gershwin, aplegarà Janet Gaynor, Charles Farrell i Virginia Cherrill, la protagonista de *Les llums de la ciutat*?

L'ACTUALITAT A PARÍS

"S. O. S. Foch" i "Tabú"

Un cinematògraf enorme, gegantí, capaç d'aixoplugar en el seu ventre sis mil espectadors i d'ofereir-los-hi sis mil magnífiques butaques, acaba d'obrir les seves portes a la voracitat cinematogràfica de París. S'anomena el Gaumont Palace i ampliarà el ja nombros circuit de sales cinematogràfiques de la companyia Gaumont-Franco-Film-Aubert. El nou cinema ha estat construït sobre els fonaments del vell hipòdrom de la Ménagerie Bostock—inaugurada a finals del segle XIX per als visitants de l'Exposició Universal—i s'anuncia com el més gran del món.

Ignorem si aquest ressort publicitari es basa en un fet concret, si realment el Gaumont Palace és el cinema més ampli de tots els que existeixen. Amb tot, cal constatar la seva magnificència, la seva immensitat, el seu tarannà modern i, sobretot, els seus grans lluminosos, la simfonia en colors dels seus neons. La seva obertura—el dia 18 de juny—fou un gran esdeveniment i la funció de gala—en tenue de soirée obligatoire—, oferta a la premsa i a l'element cinematogràfic la nit abans, ha estat registrada com alguna cosa veritablement extraordinària.

La inauguració d'un cinema d'aquesta categoria exigia un programa a la seva àrdua, un programa que no caigués en aquella rutina obligatòria dels cinemes dels bulevards i que oferís a la premsa un tema susceptible de més amplis comentaris. La situació—cal que ho reconeguem—era un xic difícil, perquè el panorama cinematogràfic no oferia, de moment, majors perspectives que de costum. Però, bussejant pels laboratoris, la direcció del Gaumont Palace ensopegà amb dos títols: *S. O. S. Foch* i *Tabú*.

S. O. S. Foch és un reportatge documental, realitzat pel periodista cinematogràfic Jean Arroy, amb el concurs de la marina francesa. Els seus exteriors foren fets sobre les costes de Bretanya durant les furioses tempestes de setembre de l'any passat, en les quals hom hagué de lamentar grans sinistres i heroicitats magnífiques. Jean Arroy gran coneixedor de les possibilitats de la cambra cinematogràfica, ha sabut obtenir plans formidables de la mar enfurida i de l'interior dels creuers. A fora, muntanyes d'aigua escumosa, onades gegantines, vaixells pesquers que sobren, roques costeres que esperen el buc de les naus per clavar-hi llurs dents punxegudes, núvols foscos i amenaçadors, galleria huracanada... A dintre, les primeres alarmes arribades per T. S. F., mariners que es preparen heroicament, ordres ràpids, gent que s'enfilen als màstils amb agilitat de gimnastes, veus de sirenes i el creuer que es perd a una velocitat de 30 nusos, que corre a salvar el que les aigües volen engolir-se, a resoldre la situació dels més desesperats...

S. O. S. Foch és un film parlant amb grans dinamismes sonors. A més a més, Jacques Ibert ha escrit una partitura musical que constitueix una revelació del que pot ésser una síntesi musical en el cinema. Aquesta síntesi, amb el soroll de la mar, amb el soroll del vent, amb el soroll de les màquines del vaixell, és com una sim-

fonia rítmica que ofereix una major intensitat a les imatges.

Tabú és l'últim film del malaguanyat director alemany F. W. Murnau, realitzat en la minúscula illa de Bora-Bora (Oceania), situada a tres centes milles de Tahiti. Murnau, tip de la supercivilització de l'Amèrica del Nord, de les exigències comer-

Murnau, autor de «Tabú»

cial dels productors cinematogràfics de Hollywood, se n'anà a les mars del Sud amb una *troupe* de tècnics i d'operaris de l'explorador Robert J. Flaherty, productor del ressuscitat *Nanuk l'esquimal* i de *Moana*, com a lloctinent de l'expedició.

Estimulat per les lectures de les Illes del Sud, Murnau es dedicà a compondre un argument en què l'element principal era el tabú, paraula amb què els indígenes de la Polinèsia designen el que és prohibit, el que solament pertany als déus. El tabú ha servit de base a les més profundes investigacions psicoanalítiques, i per un temperament com el del realitzador d'*Abada*, oferia les màximes suggestions com a personatge central i invisible de l'obra. Per això *Tabú* no és solament una aventura o un documental de les mars exòtiques, sinó un film amb un argument senzillíssim, basat en una llegenda ingènua i meravellosa i amb un escenari desenrotllat sobre una naturalesa tropical i incorporat per una gent que en aquesta Arcàdia viuen una felicitat autèntica i primitiva.

Bell, autènticament bell, aquest film pòstum de Murnau. Documental apassionat que per nosaltres és una invitació irresistible al viatge. Escenes magnífiques que tendeixen a una fàcil evangelització de les masses, l'aparició dels primers herois de les quals no pot callar-se. Film en el qual Murnau ha posat tota la seva sensibilitat, tota la seva intuïció i tota la seva poesia al servei de la seva darrera obra. *Tabú* és, com si diguéssim, el testament poètic i cinematogràfic d'un gran artista.

JUAN PIQUERAS

París, setembre de 1931.

Kursaal Capitol

Tots dos amb aparell sonor WESTERN ELECTRIC

La primera pel·lícula d'aviació parlada totalment en espanyol

Cuerpo y Alma

per

JORDI LEWIS ANNA MARIA CUSTODIO

la nova artista espanyola que té un felicitat debut en aquesta extraordinària producció

"FOX"

or de llei de la pantalla

AVUI I TOTS ELS DIES

Gran èxit de simpatia

PETIT CAFE (COLISEUM)

Menú

Entremeses Actualidades Paramount

Principio

¿Quien la besará? (Dibujos sonoros)

Plato del día

PETIT CAFE

Condimentado con alegría, ingenio, elegancia, atrevimiento y buen humor

SERVICIO A CARGO DE

ES UN FILM

PARAMOUNT

TIVOLI

Esclatant èxit de la sensacional producció de Howard Hughes

ANGELS DE L'INFERN

per Jean Harlow, Ben Lyon, James Hall i nombrosos aviadors.

El film cim de la guerra aèria distribuït per ARTISTES ASSOCIATS

